

Lausunto koskien lukiokoulutuksen yleisiä valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijakoa

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Kuopion kaupungilta lausuntoa esityksestä lukiokoulutuksen yleisiksi tavoitteiksi ja lukion tuntijaoksi. Lausuntoa varten lukiodien rehtoreilta on pyydetty kannanotot esitykseen.

Esityksen keskeiset tavoitteet ovat jatko-opintokelpoisuus, yleissivistyksen vahvistaminen, mahdollisuus rakentaa joustavia opintopolkuja sekä erilaisten ajatteluun ja vuorovaikutukseen liittyvien taitojen korostuminen. Esityksen mukaan lukiokoulutuksen tavoitteena on myös päästä ”pirstaleisuudesta” laajempien, oppiainerajoja ylittävien kokonaisuuksien hallintaan.

Yllä mainitut tavoitteet ovat kaikki hyvin kannatettavia ja nuoren elämän ja hänen tulevaisuutensa kannalta merkittäviä tavoitteita.

Työryhmä on valmistellut vaihtoehdot A, B ja C ehdotuksiksi lukion tuntijaoksi. Ehdotetut vaihtoehdot mahdollistavat laajan pohdinnan ja jatkokeskustelun ja kuten on odotettavissa, kaikille löytyy kannattajansa riippumatta lausuntoa antavan yhteisön koosta.

Yhteiset opintokokonaisuudet ja teemaopinnot ovat hyvä askel kohti opintojen eheyttämistä edellyttäen, että niitä opetussuunnitelman perusteissa ohjataan enemmän ja tarkemmin kuin aiemmassa opetussuunnitelmauudistuksessa tulleita aihekokonaisuuksia. Aihekokonaisuuksien kanssa tehtiin paljon työtä kunta- ja koulukohtaisessa suunnittelussa, mutta niiden todellinen arvo jäi vähäiseksi, vaikka niillä varmaankin oli ainakin osittain sama tavoite kuin tämän uudistuksen opintokokonaisuuksilla ja teemaopinnoilla.

Matematiikan opintojen aloittaminen kaikille yhteisellä opintokokonaisuudella on hyvä asia. Liian moni nuori arvioi matemaattista osaamistaan lukiokoulutukseen hakeutuessa perustein, jotka eivät ole realistisia. Yhteinen opintokokonaisuus saattaa hälventää ennakkäsityksiä ja vaikuttaa positiivisesti myös pitkän matematiikan valintoihin.

Uskonnon/elämänkatsomustiedon ja terveystiedon pakollisuus sillä perusteella, että ne ovat nykyisessä lukiolaissa ja lukiolakia ei haluta muuttaa, tuntuu ontuvalta. Lukion opetussuunnitelma- ja tuntijakouudistus suuntaavat koulutusta pitkälle tulevaisuuteen ja linjauksille tulisi olla vankat, asetettuja tavoitteita tukevat perusteet.

Muilta osin yksittäisen aineen kurssimäärän väheneminen tai kasvaminen ei ole merkittävä kokonaisuuden kannalta.

Vaihtoehto C vaikuttaa eniten nykyisen tuntijaon kaltaiselta siltä osin, että se säilyttää jokaisen aineen pakollisena – ja samalla se säilyttää lukio-opintojen ”pirstaleisuuden. Yleissivistyksen vahvistamisen näkökulmasta yksi kurssi yhtä yksittäistä oppiainetta ilman integraatiota muihin oppiaineisiin ei ole merkityksellinen. C vaihto-

ehdon etu koulutyön järjestämisen kannalta on se, että se tukee lukioiden nykyistä virkarakennetta. Vaihtoehdot A ja B ovat ”rohkeampia” ja mahdollistavat lukiokoulutuksen uudistumisen paremmin kuin vaihtoehto C ja ne tukevat myös toimintamme keskiössä oleva opiskelijan mahdollisuuksia joustavien opintopolkujen rakentamista.

Ehdotuksessa pohditaan myös erityisen tehtävän saaneiden lukioiden tulevaisuutta (pois lukien IB-lukiot), mikäli valinnaisuus lisääntyisi ja näin mahdollistaisi edellä mainitun mukaisesti joustavien opintopolkujen rakentamisen.

Erityisen tehtävän lukioihin on pitkällä aikavälillä kehittynyt nuorelle joustava opintopolku, jossa yhdistyvät vankat lukio-opinnot ja erityiskiinnostuneisuus johonkin erityisalaan. Samoin erityisen tehtävän lukioihin on kehittynyt osaava henkilöstö ja rakenne, jotka yhdessä mahdollistavat lukiokoulutuksen ja harrastuneisuuden yhdistämisen ja tukevat nuoren etenemistä jatko-opintoihin.

Erityisen tehtävän lukioiden nykyinen käytäntö, jossa opiskelijan on valittava kaksitoista 12 erityisen tehtävän kurssia ja vastaavasti hän voi jättää pois kahdeksan kurssia, tulee säilyttää nykyisessä muodossa.

Lainsäädäntö edellyttää yhteistyötä toisen asteen koulutuksessa. Myös uudistuneessa lukiossa yhteistyö lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen kesken on turvattava.

Esityksen mukaan uudistuksen taloudelliset vaikutukset eivät ole merkittäviä; lisävelvoitteita kunnille ei näyttäisi tulevan – päinvastoin ehdotuksilla olisi lievä kustannuksia alentava vaikutus. Tämä on erityisen tärkeää tämän päivän kuntataloudelle.

Kuopiossa, 28.1.2014

Pekka Vähäkangas
palvelualuejohtaja

Leena Auvinen
lukiotoimenpäälikkö